

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **M. V.**, zastoupená advokátem JUDr. Martinem Köhlerem, Vysoká 149/4, Liberec, proti žalované: **Univerzita Karlova**, Ovocný trh 560/5, Praha 1, proti rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy ze dne 22. 1. 2020, čj. POP/UKRUK/12/155177/2019-3, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2021, čj. 10 A 45/2020 - 44,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2021, čj. 10 A 45/2020 - 44, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Děkan Fakulty humanitních studií rozhodnutím ze dne 10. 10. 2019 („rozhodnutí o ukončení studia“), které bylo žalobkyni doručeno dne 14. 10. 2019, žalobkyni ukončil studium Univerzity Karlovy, Fakulty humanitních studií, bakalářského studijního programu Humanitní studia, oboru *Studium humanitní vzdělanosti*. Žalobkyně proti rozhodnutí o ukončení studia nepodala odvolání, rozhodnutí o ukončení studia tak nabylo právní moci dne 14. 11. 2019.

[2] Rektor Univerzity Karlovy rozhodnutím ze dne 9. 12. 2019, žalobkyni stanovil poplatek za delší studium ve výši 18 500 Kč za započatých 6 měsíců studia od 2. 10. 2019 do 2. 4. 2020.

[3] Rektor Univerzity Karlovy rozhodnutím ze dne 22. 1. 2020 („napadené rozhodnutí“) ve výroku I zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy ze dne 9. 12. 2019 a toto rozhodnutí potvrdil. Výrokem II. dále neprominul poplatek spojený se studiem stanovený rozhodnutím rektora Univerzity Karlovy ze dne 9. 12. 2019.

[4] Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala žalobu k městskému soudu, který jí vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[5] Městský soud s odkazem na § 61 odst. 2, § 56 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), články 4 odst. 8, 9, čl. 5 odst. 12, čl. 7 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy a článek 6 odst. 1 Pravidel pro organizaci studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy dovodil, že rozhodnutí o ukončení studia má jen deklaratorní povahu a žalobkyně studium fakticky ukončila uplynutím akademického roku 2018/2019 (tj. k 30. 9. 2019), protože nejpozději 13. 9. 2019 bylo zřejmé, že nesplňuje podmínky pro zápis do následujícího akademického roku.

II. Kasační stížnost žalované a vyjádření žalobkyně

[6] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (stěžovatelka) kasační stížnost.

[7] Stěžovatelka nesouhlasila se závěry městského soudu o deklaratorní povaze rozhodnutí o ukončení studia a stanovení okamžiku, kdy žalobkyně svá studium ukončila. S odkazem na § 56 odst. 1 písm. b), odst. 2 větu druhou zákona o vysokých školách, čl. 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu namítla, že se tak stalo ke dni právní moci rozhodnutí o ukončení studia. Zdůraznila, že k tomu, aby bylo studium ukončeno, je nutné, aby stěžovatelka rozhodla o právech a povinnostech studenta podle § 68 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách. Takové rozhodnutí ruší právo studenta studovat konkrétní studijní program s účinky *ex nunc*. Nesplnění požadavku, který vyplývá ze studijního programu podle Studijního a zkušebního řádu, je pouhým, byť zásadním předpokladem pro rozhodnutí o ukončení studia.

[8] Svou argumentaci stěžovatelka podepřela právními závěry rozsudků městského soudu ze dne 16. 10. 2019, čj. 14 A 100/2018 - 25, ze dne 7. 4. 2020, čj. 14 A 82/2018 - 81, a čj. 14 A 86/2018 - 88, jakož i rozsudku ze dne 22. 10. 2019, čj. 9 A 78/2018 - 35, a namítla, že v nyní projednávané věci městský soud porušil princip předvídatelnosti soudního rozhodnutí a ochrany legitimního očekávání (nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 387/18, a ze dne 24. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2588/16). Stěžovatelka k tomu dále uvedla, že si je vědoma toho, že se soud může odchýlit od své předchozí judikatury. Městský soud sice v napadeném rozsudku zdůvodnil, proč na tuto věc nedopadají závěry rozsudku městského soudu čj. 14 A 100/2018 - 25, nicméně s ohledem na právě uvedené má stěžovatelka za to, že městský soud ve srovnatelných případech rozhodoval odlišně.

[9] Stěžovatelka navrhla, aby NSS napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Žalobkyně se s napadeným rozsudkem ztotožnila. Dodala, že již ke dni 17. 6. 2019 nesplnila požadavky stanovené Studijním a zkušebním řádem pro zápis do dalšího studia a dne 2. 10. 2019 nebyla zapsána do dalšího úseku studia (tuto možnost ani neměla). K 17. 6. 2019 tak bylo fakticky ukončeno studium žalobkyně ve smyslu § 56 odst. 2 zákona o vysokých školách; tento den je nutno považovat za ukončení studia dle Studijního a zkušebního řádu, což dále rozvedla.

[11] Žalobkyně navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] NSS konstatuje, že sporná otázka je v nyní projednávané věci v podstatě pouze jedna - ke kterému dni ukončila žalobkyně studium. Žalovaná s odkazem na § 56 odst. 1 písm. b), odst. 2 větu druhou zákona o vysokých školách, čl. 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu zastává názor, že se tak stalo ke dni právní moci rozhodnutí o ukončení studia. Naproti tomu městský soud má s odkazem na § 61 odst. 2, § 56 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona o vysokých školách, články 4 odst. 8, 9, čl. 5 odst. 12, čl. 7 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu a článek 6 odst. 1 Pravidel za to, že rozhodnutí o ukončení studia má jen deklaratorní povahu a žalobkyně svá studia fakticky ukončila uplynutím akademického roku 2018/2019, protože nejpozději 13. 9. 2019 bylo zřejmé, že nesplňuje podmínky pro zápis do následujícího akademického roku. Žalobkyně je pak přesvědčena, že studium ukončila již ke dni 17. 6. 2019, kdy nesplnila požadavky stanovené Studijním a zkušebním řádem pro zápis do dalšího studia.

[14] Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách studium se dále ukončuje, nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu.

[15] Podle § 56 odst. 2 věta druhá zákona o vysokých školách dnem ukončení studia podle odstavce 1 písm. b) je den stanovený studijním a zkušebním řádem.

[16] Podle čl. 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy (úplné znění ze dne 20. 8. 2019) dnem ukončení studia podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách je den, kdy rozhodnutí o ukončení studia nabylo právní moci.

[17] Spornou otázkou se městský soud již dříve v jiných věci zabýval, když (ve vztahu k téže žalované) např. v rozsudku ze dne 22. 10. 2019, čj. 9 A 78/2018 - 35, dovodil: „Podle § 56 odst. 1 písm. b) ZVŠ se studium ukončuje zanecháním studia, nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu. Z ustanovení § 56 odst. 2 ZVŠ pak vyplývá, že dnem ukončení studia podle odstavce 1 písm. b) je den stanovený studijním a zkušebním řádem. Podle čl. 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu UK ze dne 14. 12. 2016 dnem ukončení studia podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) ZVŠ je den, kdy rozhodnutí o ukončení studia nabylo právní moci. Z uvedeného je zřejmé, že k ukončení studia žalobce nedošlo ex lege skončením akademického roku 2016/2017 nesplněním opakovaně zapsaného povinného předmětu, nýbrž teprve právní mocí rozhodnutí správního orgánu, jak vyplývá z § 56 odst. 1 písm. b) ZVŠ ve spojení s 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu UK ze dne 14. 12. 2016. Z ustanovení § 28 odst. 1 ZVŠ část za středníkem se podává, že děkan jedná a rozhoduje ve věcech fakulty, pokud tento zákon nestanoví jinak. Studium žalobce bylo platně ukončeno teprve právní mocí rozhodnutí děkana Přírodovědecké fakulty UK o ukončení studia vydané dne 16. 10. 2017 pod č. j. 2033/13, která nastala dne 23. 11. 2017. Žalobce byl tedy studentem prezenčního bakalářského studijního programu Speciální chemicko-biologické obory, studijního oboru Molekulární biologie a biochemie organismů, ještě

i v zimním semestru akademického roku 2017/2018, jeho žalobní námitka tak není důvodná (pozn. podtrženo NSS).“

[18] S tímto posouzením se NSS ztotožňuje, v plném rozsahu na ně odkazuje a konstatuje, že závěry žalobkyně a městského soudu o okamžiku ukončení studia nejsou správné. Studium žalobkyně bylo v souladu s § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách ve spojení s 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu ukončeno ke dni právní moci rozhodnutí o ukončení studia, tj. ke dni 14. 11. 2019.

[19] V tomto směru neobstojí ani závěr krajského soudu, že na posouzení věci nic nemění ani stěžovatelem odkazovaný rozsudek městského soudu ve věci téže stěžovatelky čj. 14 A 100/2018 - 25. Není totiž zcela přesný argument městského soudu, že v odkazovaném rozsudku v rámci uplatněných žalobních námitek městský soud posuzoval jen to, zda bylo řízení o ukončení studia zahájeno (a pravomocně ukončeno) od konce akademického roku 2016/2017 (tj. 30. 9. 2017) dostatečně včas na to, aby žalobci poplatek za delší studium od 2. 4. 2017 ani nevznikl. Městský soud i v této věci kategoricky konstatoval: „Pro posouzení vzniku poplatkové povinnosti žalobce tedy bylo rozhodující, zdali byl ke dni, kdy překročil standardní dobu rozhodného studijního programu zvětšenou o jeden rok, studentem či nikoli. Tak tomu v dané věci bylo, neboť v tento den (tj. 2. 10. 2017) nadále studentem byl, protože rozhodnutí o ukončení jeho studia nabylo právní moci až dne 23. 11. 2017. Soud přitom nemohl akceptovat tvrzení žalobce, že bylo povinností žalované zohlednit, že krátce po rozhodném datu pro vyměření poplatku za delší studium zahájila řízení o ukončení studia žalobce dle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách. Jestliže žalobce již ke konci akademického roku 2016/2017, tj. ke dni 30. 9. 2017, musel vědět, že není schopen studium řádně absolvovat, mohl toto studium ze své vlastní vůle ukončit zanecháním studia ve smyslu § 56 odst. 1 písm. a) zákona o vysokých školách tak, aby ke dni 2. 10. 2017 již nebyl studentem. Pokud však tak neučinil, zůstal nadále studentem až do pravomocného rozhodnutí žalované o ukončení jeho studia. Byl tedy studentem též v den vzniku poplatkové povinnosti, a proto mu vznikla povinnost uhradit poplatek za delší studium. 21. Nadto žalobci nelze přisvědčit, že by řízení o ukončení jeho studia trpělo průtahy. Žalobcovo studium bylo ukončeno z důvodu, že ani v akademickém roce 2016/2017 nesplnil opakovaně zapsané povinné předměty. Jestliže přitom akademický rok 2016/2017 skončil 30. 9. 2017, tak teprve po tomto datu mohla žalovaná zahájit řízení o ukončení jeho studia, neboť až tehdy mohlo být najisto postaveno, že jsou dány důvody pro nedobrovolné ukončení studia žalobce z důvodu nesplnění požadavků vyplývajících ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu (pozn. podtrženo NSS).“ Je pravda, že městský soud se ve věci sp. zn. 14 A 100/2018 blíže nezduodnil závěr, že studium žalobce skončilo až právní mocí rozhodnutí o ukončení studia. Je však zřejmé, že tento závěr považoval za zcela jasný a nesporný.

[20] NSS tak konstatuje, že v nyní projednávané věci městský soud zřejmě přehlédl článek 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu, jakož i např. svůj dřívější rozsudek čj. 9 A 78/2018 - 35, neboť se s nimi (v jinak pečlivě zpracovaném odůvodnění rozsudku) nijak nevypořádal (zde však také NSS podotýká, že ani jemu se nepodařilo v dostupných systémech dohledat žalovaným odkazované rozsudky ze dne 7. 4. 2020, čj. 14 A 82/2018 - 81, a čj. 14 A 86/2018 - 88). V důsledku uvedeného ovšem nelze také než přisvědčit námitce stěžovatelky, že městský soud porušil princip předvídatelnosti

pokračování

soudního rozhodnutí a ochrany legitimního očekávání (nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 387/18, a ze dne 24. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2588/16).

[21] Závěrem dále NSS zdůrazňuje, že se s ohledem na rozhodné důvody, z nichž vycházel městský soud, a na kasační námitky, se nemohl blíže zabývat žalobními námitkami žalobkyně, které se vztahovaly k údajným průtahům v řízení (odst. IV žaloby) atd. Tyto námitky bude muset v dalším řízení vypořádat městský soud.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Z uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným NSS v rušícím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[23] V novém rozhodnutí rozhodne městský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. května 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu